

TÖRTÉNELMI JELENTŐSÉGŰ MOZZANAT

Hazánk, Románia Szocialista Köztársaság külpolitikájának újabb kiemelkedő sikerét jelzi Nicolae Ceaușescu elvtársnak, az Államtanács elnökének eredményekben kivételesen gazdag decembri hivatalos látogatása az Egyesült Államokban. A világsajtóban sokat kommentált és fontosságához híven méltatott esemény dokumentumainak összegező áttekintése során is kiviláglik a nemzetközi politika e nagy horderejű akciójának korszerű jelentősége. Idehaza — a legszélesebb néptömegekben megnyilvánult lelkes helyeslés legilletékesebb összefoglalásaként — az RKP KB Végrehajtó Bizottságának és Románia Szocialista Köztársaság Minisztertanácsának határozata immár tényként állapíthatta meg december 13-án: egész dolgozó népünk mély meglepődéssel szerzett tudomást a különböző területeken elért gyümölcsöző eredményekről, és nagyra értékeli Nicolae Ceaușescu elvtárs tevékenységét, azt, hogy ismét a rá jellemző következetességgel, tetterővel és szenvedélyességgel érvényesítette a román nép és a szocializmus érdekeit, az összes népek együttélésének és baráti együttműködésének, az egész emberiség béke- és haladáseszményei megvalósításának a nemes gondolatát.

A legmagasabb szintű tárgyalások világviszonylatú jelentőségét alapítja meg és Államtanácsunk elnöke hivatástudatának adózik az Amerikai Egyesült Államok elnökének egyik sokatmondó nyilatkozata: „Illusztris vendégünk az egyik legjelentősebb szerepet töltötte be a világ összes államférfiai közül azáltal, hogy összességükben látta mindazokat a világméretű kérdéseket, amelyek foglalkoztatnak bennünket, és nemcsak azokat, amelyek saját országát érintik, vagy egy másik országot, amelynek vezetőjével adott pillanatban megbeszélést folytathatott. Bölcsességről és megértésről tett tanúbizonyságot, és rendkívül nagy mértékben hozzájárult egyes olyan tárgyalások megkezdéséhez, amelyekre máskülönben talán sohasem kerülhetett volna sor.“ Richard Nixon pohárköszöntőjében még a következőket mondotta: „Románia elnöke egy olyan országnak a szóvivője, amelyet ő nem nagyhatalomnak nevez. A román elnök bátor, őszinte, egyes esetekben bíráló szemmel nézi politikánkat, más esetekben bíráló szemmel tekinti más országok politikáját, de mindig saját politikája mellett száll síkra, és ez olyan tulajdonság, amelyet mi, Amerikában, nagyra becslünk. Mi nagyra becsljük őt. Nagyra becsljük népét, függetlenségébe és szuverenitásába vetett hitéért, és elhatározásáért, hogy mindezt meg is védi.“ A december 13-i határozat lojális elismeréssel szól a másik félről: a tisztelet és a bizalom légkörének meghonosításában, a román—amerikai együttmű-

ködés megszilárdításában fontos szerepe van Richard Nixon elnöknek azáltal, hogy évek óta munkálkodik az Egyesült Államok és Románia kapcsolatainak a nemzeti függetlenség és szuverenitás, a belügyekbe való be nem avatkozás, a jogegyenlőség és a kölcsönös előnyökre építése irányában, s így építő szellemű párbeszéd alakulhatott ki a két ország államfője között.

A két államfő Közös Nyilatkozata, valamint a Közös Nyilatkozat Románia Szocialista Köztársaság és az Amerikai Egyesült Államok gazdasági, ipari és műszaki kooperációjáról, a megállapodás a kétszeri adóztatás elkerüléséről, a polgári légiforgalomról, a román—amerikai Gazdasági Kapcsolatfejlesztési Tanács megalakítására, az óceáni halászati kérdésekre vonatkozó egyezmények, a gazdasági kooperációs keretmegállapodások különböző román vállalatok és a három legfontosabb amerikai ipari korporáció (a General Electric, az ITT és a Singer) között, íme, a két állam új, tartós alapokra épülő viszonyának okmányokba foglalt tanúságai.

Kétségtelenül a teljes joggal elvi fontosságúnak tekinthető Közös Nyilatkozat e dokumentumok legfontosabbika, egyben a hiteles értelmezések kulcs-szövege. Nicolae Ceaușescunak, Románia Szocialista Köztársaság Államtanácsa elnökének, és Richard Nixonnak, az Amerikai Egyesült Államok elnökének Közös Nyilatkozata ugyanis újból ünnepélyesen megerősítette, hogy Románia és az Egyesült Államok kapcsolatai az Egyesült Nemzetek Alapokmányának célkitűzésein és elvein, ezeknek megfelelően a következő egymástól elválaszthatatlan elveken alapulnak: minden állam léthez, függetlenséghez és szuverenitáshoz való joga; az összes államok jogegyenlősége függetlenül nagyságuktól, fejlődési színvonaluktól és politikai, gazdasági és társadalmi rendszerüktől; minden államnak az a joga, hogy szabadon válassza meg és fejlessze politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális rendszerét; az erőszakkal való fenyegetés vagy az Egyesült Nemzetek alapokmányát sértő erőszak mellőzése, a területi integritás tiszteletben tartása és a határok sérthetlensége; a bármely más állam belügyeibe való közvetlen vagy közvetett beavatkozás mellőzése; az államoknak az a kötelezettsége, hogy békés eszközökkel oldják meg nemzetközi nézeteltéréseiket; együttműködés a nemzetközi kapcsolatok különböző területein a béke és a nemzetközi biztonság, valamint a gazdasági és társadalmi haladás előmozdítása céljából.

„A fokozott változások periódusában“ levő nemzetközi kapcsolatok fő kérdéseinek áttekintésekor a két elnök üdvözölte a feszültség csökkentése és a tárgyalások, nem pedig a konfrontáció időszakára felé mutató folyamatos haladást.

A történelmi jelentőségű december 5-i Közös Nyilatkozat az egyetértés kifejezője abban, hogy a felek megfelelő intézkedésekkel előmozdítják a két nép baráti kapcsolatainak a fejlesztését, jobb feltételeket teremtenek a szellemi és anyagi értékek kölcsönös jobb megismeréséhez, a tudományos, technológiai, kulturális, művészeti, oktatási, tájékoztatói, turisztikai és más kontaktusok és cserék bővítésével, elmélyítésével, az intézmények, szervezetek és egyesületek közötti kapcsolatok, valamint a két ország állampolgárainak érintkezései révén. S a két elnök

hozzájárul a humanitárius kérdések megoldásához a kölcsönös bizalom és jóakarát alapján.

A különböző társadalmi rendszerű államok közötti eredményes együttműködés lehetőségeit kitűnően és konkrétan példázza a Románia Szocialista Köztársaság és az Amerikai Egyesült Államok gazdasági, ipari és műszaki kooperációjáról szóló Közös Nyilatkozat. A román—amerikai kereskedelem Nixon elnök 1969. évi bukaresti látogatása óta több mint négyszeresen növekedett, s a becslések szerint 1974-ben és a következő esztendőkbén még gyorsabb ütemben tovább növekedhet. Nicolae Ceaușescu elvtárs több ízben — így például az amerikai sajtó képviselőivel való találkozáson is — emlékeztetett arra, hogy noha jelentős sikereket ért el a gazdaságfejlesztésben, Románia az erősen fejlett államokhoz képest továbbra is fejlődésben levő ország. A távlati fejlődés fő biztosítéka az ország anyagi és emberi erőforrásainak teljes mozgósítása és hasznosítása. Ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy a mai világ adottságai közepette a fejlődés kívánatos lendülete csak a más államokkal való együttműködés előmozdításával érhető el. A kooperáció egyebekben is általános feltétele a nemzetközi enyhülés és béke ügyének. Románia, amely immár 110 országgal tart fenn gazdasági kapcsolatokat, természetesen fejleszti relációit az összes szocialista országokkal, hasonlóképpen bővítvén együttműködését mind a fejlődő, mind az iparilag fejlett országokkal. Románia fejlődő ország státusa elismerést nyert a Közös Nyilatkozatban, s ennek fontos gazdaságpolitikai következményei lesznek. Az Egyesült Államok külföldi magánberuházó korporációja máris kész támogatni a Romániában történő amerikai beruházásokat, azok finanszírozását; az Egyesült Államok magánbankjai is megkönnyítették azt a fejlődést, amelyet a hitelek és a garanciák tesznek lehetővé. Egyébként Nixon elnök a Közös Nyilatkozatban megerősítette régebbi kötelezettségvállalását: kéri a felhatalmazást a legnagyobb kedvezmény elvének Románia számára történő megadásához.

Pozitív lépésnek minősült Románia csatlakozása az Általános Tarifa- és Kereskedelmi Egyezményhez, belépése a Nemzetközi Valuta Alapba, valamint a Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bankba. A nemzetközi gazdasági mechanizmus e nagyfontosságú intézményei nemcsak arra teremtenek kedvezőbb feltételeket, hogy a két ország képviselői hatékonyabban együttműködjenek, hanem arra is, hogy általában, más viszonylatokban is, bővüljenek Románia gazdasági és pénzügyi kapcsolatai.

A megállapodások — a kooperáció, a beruházások ösztönzésének gyakorlatias szellemében — nemcsak a különleges érdekű területek felsorolására szorítkoznak (gépgyártás, elektronika, villamosipar, energetika, kohászat, vegyipar és petrokémia, bánya- és kőolajipar, könnyűipar, élelmiszeripar, távközlés, építőanyagipar, mezőgazdaság és turisztika), hanem részleteznek bizonyos, a gyakorlati megvalósíthatóság szempontjából fontos adottságokat, feltételeket.

Leszögezték többek között, hogy — közhasznú céloktól eltekintve — az egyik ország állampolgárainak, társaságainak és gazdasági szervezeteinek javait nem sajátíthatja ki a másik ország, és nem sajátítja ki azonnali, megfelelő és tényleges kártérítés nélkül. (A realitások figyelembevételével állapította meg a két elnök azt is, hogy újrakezdődtek

az amerikai értékpapír-tulajdonosok követeléseivel kapcsolatos megbeszélések.)

Józan megfontolások, a valóságos érdekek helyes felismerése és egyeztetése — íme, ez is jellemzi a Közös Nyilatkozatban materializálódott, a gyakorlati követelményektől csöppet sem idegen új elveket, az államok kapcsolatait erősíteni hivatott hatékonyságot.

Románia és az Egyesült Államok építő szellemű párbeszéde, amely a nemzetközi szinten végbement változások szemléltetője, ígéretes, jövő-s dialógus. Éppen a jövő letéteményeseire is utalva hangsúlyozza a december 13-i határozat: különleges jelentőségű folytatni és fokozni a cseréket az ifjúság és a diákság vonalán; megkönnyíteni mindkét ország fiataljai számára az ismerkedést. Valóban, „a barátság és a kölcsönös tisztelet szellemében nevelni az ifjú nemzedéket annyit jelent, mint egyre szélesebb perspektívákat, tartós jövőt biztosítani a román—amerikai kapcsolatoknak“.

Tudatában annak, hogy Románia nemzetközi szerepét döntő mértékben egyrészt külpolitikájának helyessége, másrészt belpolitikai sikerei határozzák meg, értelmiségünk tettekkel válaszol az egész néphez szóló felhívásra: mindent megtesz az ország további gazdasági-társadalmi felvirágoztatásáért, az 1974-es tervfeladatok példás teljesítéséért, hogy a következő esztendőkből hazánk még nagyobb eredményeket érjen el a szocialista társadalom építésében, az egész nép boldogságának és jólétének növelésében.

KORUNK

Imecs Márton: Építés

